

SZERDÁN SEP. 13. 1848.

Ügyszoba Országút Kunewalder ház
Lukács és társ. nyomdájában. Egyedül
itt fogadtatnak-el az előfizetések is.

Előfizetés.

Pesten,
Félévre helyben 6 ft. pp.
Negyed évre 3 ft. pp.
Egy hónapra 1 ft. pp.

Felelős szerkesztő: **Lukács Gusztáv.**

22-ikSZÁM.

Vidéken előfizethetni minden postahivatalnál.

Előfizetés.

Vidéken.
Három hónap vidékre 3 ft. 24 kr.
Hat hónap 6 ft. 48 kr.
Egy év 13 ft. 36 kr.

**Kiadó
Lukács László.**

(D O N G O.)

Kupaktanács.

Mikiben az ős faluházánál
A bölcs bírák összeültenek,
Corpus juris, s hármass könyv helyén, a
Pint s boros kancsók hevertének.

Elnökszéken a bíró pipázott,
Két felén a sok hités fülelt,
Átellenben ült a mord notárus,
Köztük pantalon csak ő viselt.

Már különben szörnyű csöndesség volt,
Csah titokban lökdösék egymást.
Esekedve néztek a kancsókra,
S várva várak a fölszólalást.

S szólt a bíró: hü felek barátim!
A miért hogy összegyűltetek,
Áldás békesség kíséretében
Házatokkal együtt éljete!

S a tanács törvényes bibliája
A borkancsó kézzől kézre szállt,
S mig fenekig nem néztek beléje.
Addig ő e lábán meg nem állt.

A notárus — fogyva már dohánya —
Szóla: hát miről tanácskozunk,
Mint borunkban ugy a jó időben
Egyaránt ki s megfogyatkozunk.

Több se kelle. Jámbersága ellen
Bár magában minden jót akar,
A kis bíró s több hités baráti
Fenyegette emelének kart.

És ezentul ő nyugodtan ült meg,
Órájára gyakran nézegélt,
Borszüzen csak ő maradt közöttük,
Mint hogy máshol jobb italt remélt.

Illy tanács nincs széles e világon,
Mít nekik gond, mít nekik dolog,
Jegyző bírák egy húron pendülnek,
Mert szívük csak a borért dobog.

A tanácskozás hát így kezdődött
S folytatása így következett,
S végezék, hogy máskor végezendének,
A tanács így gyakran végezett.

S mond a jegyző: hát ez a határozat?
Melly közben a nyílt ajtóhoz ment —
S a kupaktanács rá mámorában
Horkolással válaszolt igent.

Pediglen.

Kossuth hírlapból.

Az ország küldöttsége szombaton
délben fogadtatott a király által:

Ő felsége a küldöttségnek következő választ adott:

„Nehezen esik szívemnek, hogy az országos választmány által kifejezett nemzeti kívánságnak, lejövetelem iránt, elgyengült egészségi állapotom miatt, eleget nem tehetek.

„A törvényjavaslatokat megfogom vizsgálni, s ha azokra nézve valami ézzrevételem volna azt senki ne magyarázza úgy, mintha a már fenálló törvényeket félretenni, vagy megsérteni akarnám. —

„Ismétlem, hogy eltökélt akaratom: magyar koronám birodalmának törvényeit, integritását, és jogait királyi hitem szerint fentartani.

„A mi a többi önök által érintett pontokat illeti, ezek részint már a nemzet kívánatai szerint elintéztettek, részint a legrövidebb idő alatt a ministerium utján nyilvánítani fogom irántok szándékomat.

Ez tehát az országos küldöttség Bécsben járásának eredménye.

Hihetetlen, és mégis igaz. A dolog tökéletes megértésére még némelly tények elmondása szükséges, hadd lássa meg a szegény magyar hogy fejedelmének elgyengült egészségi állapotával visszaélve, miként árulta el a camarilla esemzetet.

A ministerelnök és az igazságügyminister mintegy két hét óta Bécsben időztek, a következőknek kieszközlésére.

a) Parancsolja meg a király az országban hadseregnek, hogy a pártütők ellen, kik a törvény ellen fellázadnak, híven és vitézül teljesítse honvédelmi kötelességét szintugy, mint a magyar

hadseregek a hon védelmétől elvonva szolgálnak Olaszországban, az austriai császár érdekében.

b) Mondja meg ő felsége, hogy a Horvátország irányában fenforgó kérdéseknek, a magyar nemzet azon készségénél fogva, miszerint minden méltányos és igazságos kívánatot teljesíteni hajlandó, békés uton kelletvén kiegyenlíteni, Jellacsich ne merészelje az országot megtámadni.

c) Jöjjen le ő felsége az országgyűlést személyesen berekeszteni.

d) Szentesítse azon törvényeket, melyeket saját fölhívása következtében, saját felelős ministeriuma előterjesztésére az ország védelme s a pénzügy tekintetében a törvényhozás alkotott.

Ezek voltak a ministerium kívánatai. S ha csak azt nem akarjuk feltenni, hogy a király nem akarja a párttűt ellen védeni a törvényt, melyre megesküdött, s az országot, mely ország hűségének dynastiája existenciáját köszönheti, lehetetlen csak álmodni is, hogy e kívánatokat megtagadhassa; s hogy a király Magyarországa megtartására csak ennyit se akarjon tenni.

Ez még is hazánknak mostani rettenetes perceiben, midőn a magyar falvak fölégetnek, a békés magyar nép barbár módon legyilkoltatik, midőn a vad párttűt irtó háborút visel a szegény magyar nép ellen, ministereink tíz napig kovályogtak, Bécsben a nélkül, hogy valaki velök komolyan csak szóba is állna. És végre egy emlék iratra utasítottak, mely emlékirat már akkor, midőn ministereink, kik magyar dolgokban a magyar királynak egyedül törvényes tanácsosai, fel sem véve, meg sem szólítva Bécsben időztek, a bécsi ministerium által ő felségének beadott, s ő felsége a nádorhoz saját ajánló kézírata mellett leküldetett.

Ezen emlékiratban semmi kevesebb nem foglaltatik, mint az hogy Magyarország önálló kormányzata az austriai birodalom egységével és jóllétével ellenkezik, az eltorzított magyarazatu pragmatica sanctioval nincs összhangzásban s hogy ő felségének nem volt joga amult országgyűlés törvényeit szentesíteni.

És ezen emlékiratot maga a fejedelem küldi le, e kinek igen jól kell tudni, hogy Magyarország önálló kormányzata nem ujjognyerés, hanem azon alap feltétel, melynek alapján háromszáz év előtt az austriai háznak a magyar korona átadatott, melyre azóta minden király megesküdött, mely az 1790-ki 10-c t. cz. által ünnepelesen biztosított.

Már most tehát tudjuk, miért van lázadás Magyarországon, miért irtják, pusztítják s ölik a barbár szerbek a magyar népet; tudjuk, miért készül beütni vagy már beis ütött Jellacsich az országba; tudjuk miért nem lehetett a sz. tamási szincokat bevenni; tudjuk miért zsibbasztatott el a magyar ministerium kezei közt minden törvényes eszköz a haza megmentésére.

De még itt sincs vége a dolognak. Ő felsége ugyanazon legfelsőbb kéziratában, melyel az ő királyi esküjét gúnyoló iratot leküldeni méltóztatott, még azt is mondja, hogy a magyar mi-

nisterek menjenek fel Bécsbe a horvát ügyek kiegyenlítése iránt tanácskozni, a magyar ministerek pedig már ekkor Bécsben voltak s velök senki szóba sem állott. Mondja azt is, hogy Jellacsichnak is hasonlót parancsol, Jellacsichhoz pedig ilyen parancs nem érkezett.

Mondja végre, hogy a békés kiegyenlítés végett mindkét részéről a fegyveres megtámadás abban hagyassék, s hogy ezt Jellacsichnak is megparancsolja. Mig ellenben a bécsi ministerium Jellacsichnak pénzt, ágyukat s löszereket ad a törvény elleni párttűt sikeres folytatására, Jellacsich ő felségének péterváradai főparancsnokát b. Hrabovszkyt hivatalából elkergeti, minden seregét a Drávához vonja, s egyik tábornoka Neustädter által nyomatott proclamatióban tudtul adja, hogy Magyarországra beüt.

És ezen ellentétek növelésére ő felsége, ki június 10-kei manifestumában a magyar ministerium ellenjegyzése mellett b. Jellacsichot a törvény iránti engedelmségre megint, különben őt párttűtnek nyilatkoztatja ő felsége ki aug 31-én a nádornak az írja, hogy Jellacsichot békés kiegyenlítés végett Bécsbe rendeli, s az ellenségeskedéstől eltiltja, sept. 4-én asakugyan egy kéziratot bocsát Jellacsichhoz, melyben mindezekről egy szó sincs, hanem ellenkezőleg az van hogy Jellacsich mindig igen derék, hű loyális ember volt, s hogy annak okáért ő felségének öröme szolgált őt hivatalaiba visszahelyezni, melylyektől gyanúsítások (Unterstellungen) alapján felfüggesztette, intvén őt magasztalásokkal, hogy im Interesse der Gesamt-Monarchie továbbá is olyan ember legyen, mint eddig volt.

Ez dolgeinknek valódi állása. S ha látjuk, hogy a fejedelem nevében minő egymással ellenkező s a törvénnyel és királyi esküvel össze nem hangzó rendeletek adatnak ki: lehetlen alattvalói hűségünk érzetében mély fájdalommal meg nem győződnünk, hogy valósággal igaz, a mit ő felsége az országos választmánynak maga magáról mondott hogy egészsége elgyengült.

Magyarok! fogjuk-e mi engedni, hogy királyunk elgyengült egészségével Magyarország ellenségei ennyire visszaéljenek?

Fogjuk-e tűrni, hogy a magyar nép saját hazájában vagy kiirtassék, vagy elveszítse szabadságait, melyeket a nemesség nagylelkűsége neki megadott, s a nép adójával, s a nép véres verejtékével idegenek számadás nélkül sáfárkodjanak, s hazánknak harcra termelt fiait a nemzet szabadságának elnyomására vagy külháborukba vezessék?

Nem — mi ezt tűrni nem fogjuk. Mi fejedelemünknek rendülhetlenül hűvei vagyunk, s ha a tronusnak ellenségei királyunk elgyengült egészségével visszaélve oly lépéseket tesznek, melyek az országot s vele a királyi széket s az uralkodó házat végveszély felé sodorják — mi e hű magyar nemzet fel fogunk állani, mint egy férfiú, megtartani királyunk alkotmányos tronusát, melynek a magyar nemzet törvényes jogainak épségben tartása nyújthat csak rendülhetlen talapot.

Ha valaki ocsmány czéljainak előmozdítása végett azzal hiteget, hogy a magyar nemzet akármely töredéke el akar térni a kicály iránti hűség ösvényéről, mondjátok meg neki hogy ez alávaló rágalom, adjátok őt át a büntető igazságnak, mert ezen bujtogatóknak más czélja nincs, mint elszenderíteni a magyar népet, hogy ne védelmezze a hazát, ne védelmezze a királyt, hanem gyáva türelemmel nyujtsa oda nyakát a párt ütők pallosa alá, kik e türelmet arra használják fel, hogy a magyar falvakat leégessék, s a ki magyar nevet visel, legyen férfiú, legyen gyermek, legyen elaggott öreg v gy gyámoltalan asszony, leöldössék irgalmatlanul, miként azt a temerini magyarok, miként ezt az alföldön már annyi magyar község olly szomorun tapasztalá, melyek vagy legyilkoltattak, vagy hontalan bujdosásra kényszerítettek saját hazájukban.

Ha van isten a magasban, ezen borzasztó árulásnak nem adhat diadalt.

Ha nem akarja a magyar, hogy kiirtassék, védenie kell magát, védenie királyát, mert igaz a költőnek ama szava: „ébreten légy magyar, őrt ki fog állni ha nem te hazáért!”

Szegény, szegény hazám! szegény elárult magyar nép!

Ördögszekér.

Mi a Seminarium?

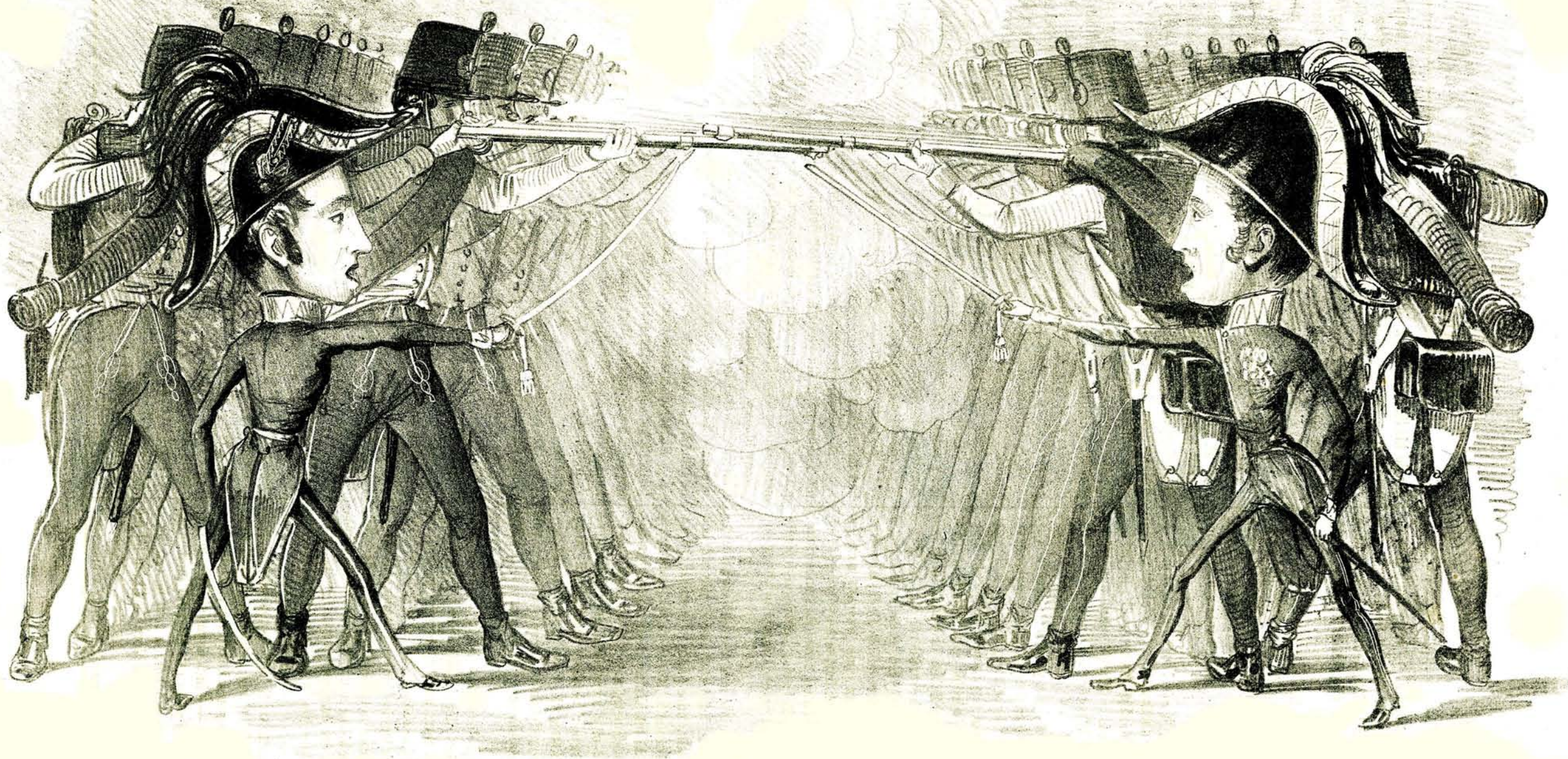
Felelet: A seminarium összege a csak gondolható czélszerűtlenségek — s logicitlanságoknak; hova a tapasztalatlan ifju csak azért küldetik, hogy nagy bajok között áttengődött hat, hét, némelykor 8 borzasztó évek után megtanulja gyölni az emberiséget, mint olyant, mely képes keblében olly kigyót táplálni testi, s lelki erejét kisziva, magok — s az egész hazának gyalázatává, az egyháznak pedig — annak ki nem mondható kárával — mocskos bélyegeivé törpíti.

Midőn ezt mondom korántse higgye valaki, hogy tán mellékes indok u. m. gyűlölség propter certum quoniam — természeti ellenszenv — vagy tán Cic. pro domo sua vagy ehhez hasonló motívum szól ki belőlem — nem; — csak a szent igazság el nem némitható szava, mely hangosan trombitálja a nagy világ fülébe: „reformáld v töröld el a seminariumokat.

Azt sem akarnám, hogy a fentebbi definitiót valaki kivétel nélküli szabálynak vegye. Csak annyit mondhatok, hogy itt a szabály éppen nem tarthat attól, hogy majd megszűnik szabály lenni.

Állításomat igazolja a tapasztalás.

A seminariumban az ifjunak lelke vagy tél-

Osztrák-magyar harc.

ien pangásban satnyul el — vagy unalomszülte kihágások által alig bír egyebet fantasticus, néha fanaticus ködképnél elöltüntetni, mit a jövőben rajzol, vagy mint azt elkorcsosult tompa elméje látni kívánja.

Illy hatalmasan felfegyverkezve lépnek ki a világba, — mint néptanítók — az elbutult növények; kik a theológiához persze értenek ugyan mint a philosophiához, ehhez úgy mint amahhoz, mindkettőhöz pedig úgy mint, hajdu a harangöntéshez.

Hazám, szép hazám! meddig fogsz még virágokat nevelni e darázsak, hogy azokból a mézet kisziva mérges fulánkját tenéleteredbe furja!

De hiszen mit is lehetne várni olly nevelőktől, mint minők kezére bizatnak a szánandó növendékek?!

Ezek a-tól w-ig egy fakóvát sem érnek.

Az igazság tiszta üvegén keresztül nézve, s a részrehajlatlanság mérlegébe vetve a tényeket, ezek állításomat úgy igenlik, hogy szinte hin-nem kell közelgő végórát ezen ostoba institúciók legostobábbikának, mellyben érdemlett díj — a feledés — önkönába szenderül át.

Elmét s szívet képezni, ez volna feladata a semináriumi nevelésnek legkivált. De fájdalom! ez nem történik, s így az elme letarlott mezején szivvirágok helyett csak burján tenyész!

Állj ki hát a sikra n. szombati seminarium!

Ne tarts semmitől; hisz én, ki annyi jótetteidben részesültem irántad igaztalan, hogy lehetnék? —

Kebledben rejtéd már Marc. 15-ben is megénekelt nagyhirű lelkész; hire a növendékek lelke üdve bizatlik, mire pedig ugyan csak talpra esett ember kívántatik. No de derék emberke is ám uram —! Jó tulajdonai: 1-ör A legsuperlativusabb bigottság, melly már felteszi a lehető ostobaságot is. 2-ör a nemzetietlenség dicső terjesztése; miért már magáért megérdemli, hogy legalább is felköltessék. Ugy bizony uram? le-járt már a sor mellyben a növendéknek nem volt akarata. Principium ez uram? „nunquam solus cum sola“

A mi a professorokat illeti: ezeket részint szükség, részint a legalálvalóbb hízéggel párosult pártfogás tette azokká, hogy legyenek az igazság gyötrő eszközei.

Ezeknek legdicsebbike: hittanár, ki már 30 év óta ugyanazon nótát énekl; nem csoda tehát, ha némelykor kixert mond, s dogmaticus furoréjában a józan ész érczlapján beveri fejét: ekkor ámultában dühbe jön, s — — no találjátok el — — — no — — — eszik.

Következik Sz. Soha monotonabb pedantistát ennél nem láttam. Fizettetik legérdemtelenebbül a Theol. professorok között; mert a lelkipász-torsági tudományt — minek ugyan absurde nevezetik — tanítja és pedig olly mostoha módszerrel, hogy ugyan csak jókora A . . . legyen ám a ki át nem látja, hogy ezt a Mora'issal igen jól elő lehetne adni!

M—ről elég, ha mondom: hogy szajkó; pe-

dig de kiállhatatlan rossz tulajdon kivált a történetekben.

P. a nyelvek professora. Semmi systemájai az előadásban. Minden untalan új studiumirással gyötri az elfáradt növendékeket, kik csupa desperatióból nem irnak, s igen következetesen sz. . . k maradnak.

P. különben még közöttök leginkább megérdemli helyét.

H. tanulmányi felügyelő. Rettenetes tétlenségben pang; pedig hivatása volna a növendékekkel gyakoribb társalgás között szoknak lelki erejét megbírálni, ismeretközlés által pallérozni, s őket alkalmasokká tenni arra, mire leginkább hivatva vannak ugyanint a nemzetiesség terjesztése — a nép nevelése s. . t. — de fájdalom! H. uram ezt nem érti, s így hasztalan eszi az isten kenyerét. Egy jó tulajdona van: a hizás.

A philosophia professorokról szólni sem akarok.

Ezek között alig tehetni különbséget.

Mindnyájan egyenlőn simplex fraterék. De hogy zsákba macskát ne áruljak, mégis csak megmondom hányadán vagyunk velök.

Kegkitünőbb egyén köztök:

M. mathesist tanító. A szó teljes értelmében jellentelen ember.

Megmondja ám szabadsajtó G. uram, mit 6-dik Sándor pápa óta tiltott a korlátolt lelkiismeret. — Tegye kezét mellére és hiszem nem kívánandja, hogy tényeket hozzak fel bizonyításul; mert bizony bizony mondom, az epitheton majd még kiáltóbb színeket fog magára öltetni, s ekkor minden Calvitium mellett sem mondhatom, hogy sana mentis indicium.

Sz. történettantató. Ezt úgy hiszem jól jellemzeni, ha mondom: minél nagyobb az ür — annál nagyobb a gőz hatása. Mert üresebb kobágot, egy tanítói nagyrabecsüendő truncuson nem is képzelhetek. Ez valóságos satyrája az egész tanító; karnak.

Sz. hit — s magyar nyelvtanító. — fantasta Némi Rhapsodius fogalma van csaknem mindenről, de systemája egy csepp sem semmiben. E nélkül pedig a tudomány tudománynak nem is mondható; következőleg Sz. uram is = 0.

G. bölcelettanító. Az előítéletek rabja. Memoriája egy csepp sincs. Többet nem mondok, mert úgy is szánandó.

Még egy van megemlítendő a tanítók közül és ez:

L. Physicae professor. Jóhistoricus, de annál rosszabb physicus, nem tudom, mit vétett a szegény hogy olly mostohan bán vele a sors. De az már mégis homlokegyenest ellenkezik a józan ésszel, hogy az applicáltassék physica cathedrara, ki a historiában otthonos. — Hja! de Mart. 15-e előtt több sületlenség is történt ehhez hasonló, mit jobb feledni, mint taglalgatni, mert az ember — nem bírván felfogni azon rettenetes ostobaságot — csak epelázba eshetik. Pedig ettől mentsen isten!

Egyetlen egy van kiemelendő dicsérettel:

Taxner Ignác tanulmányi felügyelő a bölcsészekenél. Szegény beteges, de tudományos — talpra esett — szorgalmas derék férfiú; ki érti, hogy nem azért van, hogy egyék, de azért hogy dolgozzék, s a haza javára közremunkáljon. Nem is kívánhatok neki egyebet mint: éljen soká!!

Hát a d. rector, s vice-r.?

Az 1-ör Quorum Deus venter.

—1-ik Auri sacra fames. Szívtelen zsarnok, ki a növendékek szájától elvont falatokkal akarja csillapítani alávaló — lealacsonyító — emberietlen pénzutáni vágyát.

Ezek azok a mik már régóta szivemen fekszenek, s mellyeket ki nem mondani már lehetetlenség volt. Ugy vegye ezt az olvasóvilág, mint bús panaszát egy elkínzott növendéknek, ki szánandó körülményei miatt elég szerencsétlen volt tapasztalni, melly tigriseket ápol a haza. De hála az égnek, hogy oda hagyható e megutált barlangot.

Édes hazám! forgasd fel alapját e bűnanyáknak, mert tigrisanya csak tigriseket szül.

Ha adatokat akarnék felhozni, azok igen hosszúra terjednének; ezekkel tehát untatni nem akarom az olvasókat. De ha felszólítottam szívesen napfényre hozom mind azt, mit elégsé hű emlékezetem tollam alá mondand.

A mit irtam, megírtam!

Tóth József*

* A közlő felelősséget vállalt; én pedig az indokolt czáfolatot bár ki részéről örömet kiadom lapomban,

Szerk.

MŰVÉSZET.

Szerelmei Miklos műkönyomdájában Pesten megjelent, és minden mű- és könyvárusnál, a kir. tábla itéletével együtt 1 pengő forinton Szentmáriay Ferencz arczképe, ki 1795-iki május hava 5-én Budán a vérmezőn Martinovics és társaival Magyarhon szabadság vértanujaként esett el.

A mű szorgalommal, ügyességgel, és művészi tapintattal van kivive, s bizonyos minden szabadlelkű magyarnak kedves emlék leendő, ki hazája boldogságáért és szabadságáért, szintugy mint a nemeskeblű Szentmáriay örömet óntaná életét.

Ajánljuk e képet mint műemléket is a közönség figyelmébe.